

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

46. Consultus sum sæpissime, An Confessarius, qui carnaliter pœnitentem cognovit, teneatur in confessione exprimere hanc circumstantiam; vel an sufficiat tantum dicere se copulam cum conjugata, vel ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

Quæ hic est
infra Ref.
165 §. in Ref.
43.

plura super hac materia in tertia huius Operis Parte
Tract. 4. de Sacram. Refol. 67.

RESOL. XLIII.

An Confessarius, qui incipit audire Confessionem in peccato mortali, sed postea ante absolutionem elicit actum contritionis, teneatur postea, quando confitetur, explicare se incepisse illam confessionem in statu peccati mortalis? Ex part. 1. tract. 7. Ref. 47.

Sup. hac doctrina lege supra in tr. 1. ex Ref. 11. §. 2. prope finem, vers. Notat etiam, & recitantur in alio §. eius not. & in tr. 4. tr. 8. Ref. 44. à lin. 2.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Possueinus de offic. Curati, cap. 45. numer. 41. qui citat Suarez in 3. part. disp. 28. sect. 1. num. 2.

2. Et hæc opinio est satis probabilis: sed contrariam probabilem etiam esse existimo. Dico igitur, Confessarium licet sit in peccato mortali, dum à principio audit Confessionem, non peccare mortaliter, si habeat propositum penitendi, antequam absoluat. Et ita docet Henriquez lib. 6. cap. 18. num. 6. in Glossa, littera P. Et ratio est: quia tunc Sacerdos peccat mortaliter, quando administrat Sacramentum in peccato mortali: sed in tali casu, quando Sacerdos conficit Sacramentum, iam per actum contritionis elicitum est in gratia: ergo, &c.

RESOL. XLIV.

Quidam Confessarius ex negligentia culpabilis non interrogauit penitentem de circumstantia necessaria ad confessionis integritatem: quaritur, an teneatur monere penitentem de defectu commisso? Et quid, si defectus huiusmodi esset coniunctus cum damno tertij, vel ipsius penitentis? Et notatur pro consolatione Confessariorum, quod omittere aliquam interrogationem necessariam per inadvertentiam aut oblivionem non erit peccatum mortale? Ex part. 2. tractat. 15. & Miscell. 1. Refol. 7.

Quoad hoc infra in tr. 8. lege laudat doctrinam Ref. 53. 44. §. 56 & signanter supra in tr. 4. ex Ref. 1 §. sed hæc à medio, vers. notat autem sed lege predictam §. per rorum, & si placet, vide totam Ref. & alias Ref. & §. eius not. & non pigebit.

§. 1. **R**espondeo Antonium Fernandez in Exam. Theol. moral. p. 4. c. 5. §. 11. n. 3. affirmatiuam sententiam docere, putat enim hunc defectum esse virgentem causam, obligantem confessarium ad pendendam à confitente facultatem, vt illum moneat de re necessaria circa factam confessionem. Ac proinde si monitio absque scandalo fieri potest, tenetur talis confessarius penitentem monere, dummodo illi non adueniat graue detrimentum.

2. Sed Vincentius Filliucij ex Societate Iesu, in suis eruditissimis quæstionibus moralibus, quas nuper edidit, tom. 1. tr. 3. cap. 12. qu. 374. & ibid. in instructione pro confessionibus excipiendis, c. 4. contrarium docet. Et enim confessarius, duplici de causa potest male absolueret. Primò, quia inualidè, non habendo intentionem, vel iurisdictionem, vel cum alio defectu, circa ipsam substantiam confessionis. Secundò, quia cum peccato, sed validè. In primo casu tenetur confessarius, prout supra ait Fernandez, & communiter Doctores, petere licentiam, & admonere penitentem. In secundò casu, regulariter ad nihil tenetur; præterquam ad dolorem de peccato facto. Ratio est, quia penitens non tenetur illam confessionem iterare, sed ad summum explicare circumstantiam illam, quando rescuerit se ad id fuisse obligatum. Hæc ille. Quam sententiam limitat nisi defectus eiusmodi esset coniunctus cum damno tertij, vt quia penitens retinebat alienum; tunc tenetur Sacerdos eum reuo-

care, & admonere, quando positivè contrarium dixisset, nempe eum non teneri ad restitutionem: quando autem tantum tacuisset, non teneretur, sed de hoc alibi.

3. Ex hac sententia Filliucij apparet, tunc confessarium teneri admonere penitentem, quando defectus veratur circa substantiam, & validitatem Sacramenti, non est in præiudicium tertij, vel ipsius penitentis, relinquendo illum, videlicet in occasione proxima peccandi; secus autem si absolutio fuit valida, sed ob ignorantiam cum peccato à confessario collata, non faciendò videlicet explicare aliquam circumstantiam necessariam, vel numerum peccatorum, nam in hoc casu sufficit, ait Filliucij, confessarium penitere. Et ita etiam tenet Nugn. in addit. ad 3. part. to. 2. quæst. 8. art. 3. dub. 5. fol. mibi 275. & Reginaldus to. 1. lib. 8. cap. 3. sect. 2. num. 31.

4. Notandum est tamen, pro consolatione confessariorum, quòd omittere aliquam interrogationem necessariam per inadvertentiam, aut oblivionem, non erit peccatum mortale, vt ex Navarro docet Bañes & Valerius in differentis viris que fori, vers. Index, diff. 6. num. 4. Sed circa præsentem quæstionem vide Valq. in 3. p. 20. 4. q. 9. 3. n. 3. dub. 8. Bonacini de Sacram. disp. 3. q. 7. punct. 6. n. 2. Suarez in 3. p. to. 4. disp. 32. sect. 6. Franciscum Ortiz, in sum. c. 24. n. 8. Onuphium opuse. de sigillo, sect. 4. q. 5. §. sequitur secundo. Sotum de reg. & deteg. sacram. membr. 3. q. 4. Nau. c. 26. n. 14. Reginald. ubi supra, & alios.

RESOL. XLV.

An Confessarius, qui statim post confessionem sollicitauit penitentem, & rem habuit cum illa, teneatur hanc circumstantiam confiteri? Et quid, si tale peccatum committitur unico die post confessionem, vel proxime ante illam? Ex part. 4. tr. 5. Ref. 34.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Petrus de Ohageua tract. 2. de Confess. sacram. quæst. 14. n. 14. ubi sic ait: Si forte contingat aliquem Confessarium committere peccatum luxuriae cum aliqua penitente in ipsa confessione, vel proximè ad illam, talis circumstantia esset explicanda in confessione, quia mutat speciem propter iniuriam, & irreuerentiam contra sacramentum Penitentiae commissam. Cum vero tale peccatum committitur unico die post confessionem, non habet eam specialem deformitatem necessariò confitendam, tum quia non dicitur proximè ad confessionem, tum quia ex confessione minimè contrahitur cognatio spiritualis perpetuò duratura, sicut nascitur ex Baptismi sacramento. Ita ille, & Ludouicus de San Iuan in luce Confess. quæst. 5. de sacram. Penit. art. 12. difficult. 5. & nouissimè doctus Hurtado de sacram. Penitent. disp. 9. diff. 4. §. Quid, in fine.

RESOL. XLVI.

Consultus sum sæpissime, An Confessarius, qui carnaliter penitentem cognouit, teneatur in confessione exprimere hanc circumstantiam: vel an sufficiat tantum dicere se copulam cum coniugata, vel filiam habuisse? Ex part. 2. tractat. 17. & Miscell. 3. Ref. 11.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuam sententiam tenuisse Armillam ver. circumstantia, n. 13. Vivaldum in suo Candelabro 3. p. 1. de confess. n. 50 Lopez p. 1. infra.

Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 55. n. 4. Egidium de Coninch de Sacram. tom. 2. disp. 32. dub. 2. n. 23. Nuguez in addit. ad 3. part. q. 9. art. 2. dub. 3. Et probant, quia talis copula singulariter repugnat reuerentia, tam ipsi sacramento, quam Confessario debita, qui est quasi spiritalis pater ipsius poenitentis; unde in cap. omnis 30. quest. 1. dicitur: Omnes quos in poenitentia suscipimus, ita nostri sunt spirituales filii, vt & ipsi, quos vel nobis suscipientibus, vel sub trinae meritionis vocabulo mergentibus, vnda sacri baptismatis regenerat. Vbi vides, esse nostras spirituales filias, non solum quas baptizamus, sed etiam quas in confessione abluimus. Ergo, &c.

2. Sed licet haec opinio sit probabilis, tamen contraria semper mihi vasa est probabilior. Ratio est, quia incestus committitur inter cognatos, sed sacramentum poenitentiae non inducit cognationem spirituales, cum in nullo iure expressa reperitur, vnde illud cap. omnes, citatum intelligitur de incestu metaphorico, & improprio; ergo peccatum commissum cum poenitente, non habet malitiam incestus, necessarium in confessione explicandam. Probat ut totum hoc ex cap. fin. de cognatione spirituali in 6. vbi decernitur cognationem hanc oriri ex Baptismo, & Confirmatione, & postea subditur. Ex datione vero aliorum sacramentorum cognatio spiritualis nequaquam oritur, quae matrimonium impediatur; vel dissoluit. Et sic hanc opinionem tuerentur Azorius part. 3. lib. 3. cap. 9. quest. 5. & 9. Emmanuel Sa verb. confessio, num. 26. & verb. luxuria num. 2. Bonacina de matrimonio, quest. 4. punct. 16. n. 7. & de Sacramento, disp. 5. quest. 5. sect. 2. punct. 2. §. 3. n. 9. Petrus de Ledesma de matrimo. quest. 56. artic. 2. dub. vltim. & alij quos citat, & sequitur Sancius, in select. disp. 11. non. 5. adde etiam quod Vega in summa, to. 1. cap. 55. cas. 19. & Rodriguez tom. 1. cap. 209. num. 1. asserunt hanc esse solum circumstantiam aggravantem. Sed secundum nostram opinionem, circumstantiae aggravantes non sunt necessarium in confessione aperiendae; ergo neque ista erit, etiam aperienda. Et sic patet responso ad quatuor, de quo etiam sup. in Tract. de circumstantiis.

RESOL. XLVII.

An Confessarius, qui carnaliter cognovit poenitentem, teneatur dictam circumstantiam in confessione explicare? Ex part. 1. tr. 7. Ref. 1. 2.

1. Affirmatiue respondet Homobonus de exam. Eccles. p. 1. tr. 5. c. 12. q. 75. Ragueius in Lucerna Parochorum de Sacram. Poenit. 43. Acugna tract. de Confess. sollicit. q. 5. n. 53. Nuguez in addit. ad 3. part. q. 9. art. 2. dub. 3. in fin. Sanchez de matrim. to. 2. lib. 7. disp. 55. n. 4. Coninch de Sacram. disp. 31. dub. 2. n. 23. Megala in 1. p. lib. 5. cap. 12. n. 16. Zanard in direct. Theol. p. 1. de Sacram. Poenit. c. 18. in circumst. Quis. & nouissime Fagundez de Praecept. Eccl. tract. 2. lib. 4. cap. 3. n. 33. & alij; quia haec circumstantia mutat speciem peccati; est enim speciale sacrilegium ratione vinculi, similis cognationi spirituali ex Sacramento contracta.

2. Sed contrariam sententiam puto esse probabiliorum; quia, vt notat Vasq. in 3. p. to. 4. q. 91. art. 1. dub. 2. n. 20. Rodriq. in sum. t. 1. c. 209. n. 1. Vega in su. to. 1. c. 35. cas. 19. & alij, haec circumstantia non mutat speciem sed notabiliter tantum aggravat peccatum. Et ita ut terminis hanc sententiam docet Pontius tr. de impedim. matrim. causa 30. c. 24. §. 2. verb. atque haec Sancius in pract. disp. 11. n. 3. & seq. Azor. p. 3. lib. 3.

c. 9. q. 5. & nouissime Fay in addit. ad 3. p. q. 9. art. 2. disp. 8. concl. 2. Bonac. de matr. q. 4. punct. 16. n. 7. cum aliis penes ipsos. Et hanc opinionem probabilem putat Portell in addit. ad dub. regul. verb. eligendam. 3. & Ledesma in sum. to. 1. de Poenit. cap. 19. concl. 6.

3. Notandum est vero, quod Filliac. to. 1. tract. 10. cap. 5. n. 187. resoluit hanc quaestionem cum distinctione. Aut enim ait, actu mulier est poenitens Sacerdotis, cui ordinarie confiteatur; aut non est actu poenitens, sed olim fuit: in primo casu putat, talem circumstantiam esse in confessione aperiendam; in secundo casu minime.

4. Sed tu probabiliter tene absolute dictam circumstantiam nunquam esse necessarium in Confessione explicandam; quia, vt diximus, dicta circumstantia est solum agrauans, & non mutat speciem; quia Sacramentum Poenitentiae non inducit proprie cognationem spirituales, cum in nullo iure expressa reperitur. Et c. omnes, 3. q. 2. intelligitur de incestu metaphorico, & improprio, licet Confessarius dicatur Pater spiritualis, Et hoc etiam docet Filliucius to. 2. tr. 30. c. 5. n. 105.

RESOL. XLVIII.

An in opinione, quam supra in Resolutione 12. refutauimus, quod Confessarius, obligetur confiteri circumstantiam culpa cum filia confessionis, teneatur etiam id facere, si cum viro filio Confessionis accubaret?

Quae hic est Ref. antecedens.

Et notatur, quod stando in opinione, quod Confessarius teneatur confiteri circumstantiam copula cum filia spirituali, non teneatur tamen confiteri circumstantiam tactus, aut pollutionis habitae inter femina femora.

Etiamsque aduertitur ante Bullam Greg. XV. Confessarios sollicitantes viros in confessione non esse denunciandos: Ex part. 1. tr. 7. Ref. 56.

1. Affirmatiuam sententiam docet Sancius disp. 11. n. 12. quia, etsi iura de commistione cum foeminis de Confessionis filiabus solum loquantur, eadem omnino ratio procedit respectu virorum poenitentiae filiorum; & eadem irrogatur iniuria Sacramento; & ideo asserit Sancius, quod in Bulla contra sollicitantes foeminas in Confessione, includitur etiam sollicitatio virorum.

Sup. hoc breuiter, & recitatur in Ref. seq. §. Quod vero, in fine.

2. Haec sententia est probabilis; sed non minus probabilem, & tutam in praxi contrariam existimo. Et contra Sancium tenet hanc sententiam Basilius Poncius in tr. de impedim. matr. causa 30. cap. 24. §. 2. vers. Atque haec & Acugna tract. de Confess. sollicit. q. 5. n. 53. in fin. & Peirinus super priuil. Minor. tom. 2. Const. 4. Greg. XV. §. 5. n. 18. quia canones prohibentes, de foeminis tantum loquuntur, vt c. fin. ibi, cum mulieribus. & c. omnes. ibi, ad suam poenitentialem accedat.

3. Ad argumentum Sancij respondeo, multos Doctores probabiliter docuisse, ante Bullam Greg. XV. Confessarios sollicitantes viros non fuisse denunciandos; quia Bulla Pauli V. & Clem. VIII. loquebatur tantum de Confessariis sollicitantibus foeminas. Ita Fagundez, Societatis IESV, de Praecept. Eccles. tract. 2. lib. 4. c. 3. n. 31. Portell in addit. ad dubia regular. vers. sollicitare foeminas. Videnostrium Tra. de Denunciationibus, Resol. 12. vbi pro hac firmanda sententia, multas rationes inuenies. Notandum est etiam, quod stando in opinione, quod Confessarius teneatur confiteri circumstantiam copula cum filia spirituali, non teneatur confiteri circumstantiam tactus, aut pollutionis, habitae inter foeminae femora; quia ius canonicum solum commistionem numerat, in ordine ad irrogandam iniuriam Sacramento.

Quae nunc inuenietur in tom. 5. tr. 9. Ref. 78. & in aliis eius primae annot.

RESOL.